

Urszula Bąk, Andrzej Matoga

Tur Dolny-Busina, gm. Michałów, woj. kieleckie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 16, 102-104

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z obiektów wydobyto liczne fragmenty ceramiki pochodzące z epoki brązu - nawiązujące do materiałów znanych ze stanowisk zaliczanych do grupy tarnobrzesckiej, a wśród nich: fragmenty garnków esowatych, wazek zdobionych ornamentem pionowych i ukośnych żłobków, guzków, bruzd; mis, płacków glinianych, naczyń zdobionych karbowanymi listwami plastycznymi.

Na podstawie odkrytych obiektów i wydobytych materiałów osadę należy datować na epokę brązu oraz okres wpływów rzymskich.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Krośnie.

Badania będą kontynuowane.

ŚWIERSZCZÓW, gm.Hrubieszów
woj.zamojskie
Stanowisko 1

patrz
neolit

TARNOWIEC, gm.Tarnów
woj.tarnowskie
Stanowisko 1

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska w Tarnowie

Badania prowadził mgr Andrzej Szpunar. Finansował WKZ w Tarnowie. Pierwszy sezon badawczy. Osada wielokulturowa: wczesny brąz i wczesne średniowiecze.

Stanowisko położone jest na stożku napływowym w dolinie rzeki Białej Dunajcowej w zachodniej części wsi. Odkryte w 1975 r. i zweryfikowane zostało w 1981 r. Wobec postępującego procesu dewastacji stanowiska /pierwotnie łąka a obecnie pole orne/ w 1981 r. przeprowadzono badania sondażowe. Otwarto 2 sondy o wymiarach 2 x 5 m i 3 x 5 m. W wyniku tych badań odsłonięto obiekt kultury mierzanowickiej oraz materiał datowany wstępnie na późny okres wpływów rzymskich. W 1982 r. podjęto badania stacjonarne, odsłonięto powierzchnię 1,5 ara, na uwagę zasługuje odsłonięta chata plecionkowa z materiałem z wczesnego średniowiecza /XII w./ oraz wolnostojące palenisko z materiałem prawdopodobnie neolitycznym. Odsłonięto ponadto szereg wkopów i śladów po ogniskach.

Badania będą kontynuowane.

TUR DOLNY-BUSINA, gm.Michałów
woj.kieleckie
Stanowisko 1

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadzili mgr Urszula Bąk i mgr Andrzej Katoga /autor sprawozdania/. Finansował WKZ w Kielcach.

przy udziale Urzędu Gminy w Michałowie. Pierwszy sezon badań. Osada kultury trzcinińskiej, osada kultury łużyckiej z okresu halsztackiego D oraz cmentarzysko kultury łużyckiej ze schyłku epoki brązu.

Stanowisko znajduje się ok. 100 m na północny zachód od zabudowań przysiółka Busina, na południowym stoku wyniesienia terenu opadającego w stronę doliny, przez którą przepływa strumyk bez nazwy kierując się do położonej na wschodzie Nidy.

W 1980 roku podczas wybierania piasku, zniszczono kilka grobów kultury łużyckiej. Ocalało jedno naczynie - popielnica /grób 1/. W ramach badań ratowniczych przebadano obszar o powierzchni około 400 m² odkrywając 30 ciałopalnych grobów kultury łużyckiej /nr 2-31/, 12 jam osadniczych oraz kilka skupisk ceramiki.

W obrębie cmentarzyska, które chronologicznie należy wiązać z V okresem epoki brązu, znaczną przewagę ilościową posiadają obiekty ciałopalne, popielnicowe. Zwykle natrafiano na groby zawierające wyłącznie popielnice wypełnione przepalonymi kośćmi. W nielicznych przypadkach popielnice nakryte były odwróconą dnem do góry misą. W kilku grobach oprócz popielnicy znajdowały się pojedyncze naczynia przystawne. Oprócz grobów popielnicowych wyeksplorowano także 3 groby bezpopielnicowe oraz grób prawdopodobnie symboliczny.

Obiekty osadnicze podzielić można na dwie grupy. Do pierwszej należą jamy związane z okresem trwania kultury trzcinińskiej, grupę drugą tworzą obiekty kultury łużyckiej z okresu halsztackiego D.

Wśród obiektów trzcinińskich przeważały jamy niewielkie /o średnicy do 1 m i głębokości do 60 cm od powierzchni ziemi/, nieregularne w planie, nieckowate w przekroju, o wypełnisku czarnym lub brązowym. Zawierały one nieliczny materiał: fragmenty kości zwierzęcych, grudki polepy, pojedyncze ułamki naczyń.

Obiekty kultury łużyckiej to jamy na ogół koliste /o średnicy zwykle ok. 1 m/, o nieckowatym przekroju, posiadające wypełniska w postaci ziemi brązowej i jasnobrunatnej, sięgające do głębokości 60-150 cm. Zawierały one dosyć bogaty materiał, głównie w postaci ułamków i fragmentów naczyń. Do najliczniej reprezentowanych form należą: garnki jajowate z listwami plastycznymi, wazy zdobione na brzuscu grupami głęboko rytych żłobków, misy, czerpaki, płacki gliniane, zdobione dziurkami lub dołkami paznokciowymi oraz naczynia sitowate. Poza ceramiką znajdowano również fragmenty kości zwierzęcych, w kilku jamach wystąpiły pojedyncze przepalone kości, kilka rozcieraczy, jeden kamień żarnowy oraz grudki polepy.

Materiały zabytkowe znajdują się w Instytucie Archeologii UJ w Krakowie.

Badania będą kontynuowane.

ULJ CZ,
woj. krośnieńskie
Stanowisko 3

patrz
wczesne średniowiecze

WARSZAWA-ZERZEŃ
Stanowisko 4

Państwowe Muzeum
Archeologiczne w Warszawie

Badania prowadziła doc.dr hab. Teresa Węgrzynowicz przy udziale mgr Mirosławy Andrzejowskiej i mgr Grażyny Dmochowskiej. Finansowało PMA w Warszawie. Piąty sezon badań. Osada z epoki brązu. Cmentarzysko kultury grobów kloszowych.

Prace wykopaliskowe są kontynuacją badań prowadzonych w latach 1968-1971 /Informator Archeologiczny, Badania 1968, 1969, 1970, 1971/. Stwierdzono wówczas obecność osady ludności ze starszej, względnie środkowej epoki brązu, której pozostałościami były jamy zawierające m.in. specyficzną ceramikę nazwaną "typem zerzeńskim" oraz cmentarzyska kultury grobów kloszowych, na którym, obok grobów ludzkich, wyróżniono także ciałopalne groby zwierzęce.

W 1982 roku zbadano 22 obiekty: 13 jam i 9 grobów. Jamy zawierały z reguły bardzo niewielkie ilości małych fragmentów ceramiki, a niektóre z nich były całkowicie pozbawione zabytków. Także warstwa kulturowa osady - słabo widoczna, dostrzegalna głównie w profilach - dostarczyła tylko pojedynczych ułamków naczyń.

Na cmentarzysku, podobnie jak w poprzednim etapie badań, stwierdzono występowanie grobów kloszowych, składających się z popielnicy nakrytej misą i osłoniętej kloszem, grobów popielnicowych w postaci naczynia z kośćmi nakrytego misą i grobów bezpopielnicowych z rozproszonymi w jamie grobowej kośćmi oraz fragmentami ceramiki. Groby kloszowe i popielnicowe posadowione były w słabo zaznaczających się jamach zawierających pojedyncze przepalone kości i ułamki ceramiki. Drobne, nadtopione brązy odkryto jedynie w popielnicy jednego z grobów kloszowych. Ewentualny udział szczątków zwierzęcych w pochówkach określa analizy osteologiczne.

Badania potwierdziły istnienie tendencji do grupowania grobów w zespoły od 2 do kilku, przedzielone pustymi przestrzeniami. Brak obiektów w wykopach znajdujących się we wschodniej części badanego obszaru, położonej na granicy obniżenia terenu, pozwala sądzić, że tak w epoce brązu, jak i w epoce żelaza, wykorzystywane były przede wszystkim wyższe partie pola.

Badania będą kontynuowane.